

Recht maken wat krom is?

EEN HOORCOLLEGE OVER BIO-ETHIEK DOOR JOHAN BRAECKMAN

Prof. dr. Johan Braeckman, docent aan de Universiteit van Gent en regelmatig gastschrijver voor *De Geus*, heeft zijn derde hoorcollege uitgebracht bij Home Academy. In deze reeks verschenen eerder ook zijn hoorcolleges *Darwin en de evolutietheorie* en *Kritisch denken*. In dit college ontsluit hij voor ons de geheimen van de bio-ethiek.

De titel van het hoorcollege, *Recht maken wat krom is*, verwijst naar de vraag die in het Oudtestamentisch boek *Prediker* wordt voorgelegd: 'Wie kan recht maken wat Hij krom heeft gemaakt?' Het is fascinerend hoe Braeckman zijn hele college ophangt aan deze vraag en van daaruit weeftougewijs alle aspecten van de bio-ethiek op een onderhoudende manier bespreekt.

Met datgene wat Hij krom heeft gemaakt verwijst de spreker naar de verschillende aandoeningen, ziektes en afwijkingen waar we als mens vroeg of laat mee te maken krijgen. Pas sinds de vorige eeuw beginnen we te begrijpen hoe deze aandoeningen, zoals genetische afwijkingen, ontstaan en functioneren en kunnen we via de medische wetenschap er ook op anticiperen en er zelfs in beperkte mate iets aan doen. De mens kan dus recht maken wat krom is.

In het begin van het college krijgen we een heldere uiteenzetting van de moderne ontwikkelingen op het vlak van genetica, kunstmatige bevruchtings technieken, de transplantatiegeneeskunde, en meer. De colleges worden vervolgens opgebouwd in vier delen die cirkelen rond de fundamentele aspecten van het menselijk bestaan en de ethische aspecten ervan: begin van het leven (kloneren, embryo's, ...), blijven leven (organtransplantatie) en uiteindelijk sterven en dood (euthanasie). Moeilijk verteerbare kost zou je denken, maar Braeckman bewijst dat ook moeilijke ethische vraagstukken uiterst fascinerend kunnen zijn omdat

ze allemaal vervlochten zijn met ons eigen, individuele leven. Hij verstaat de kunst om de luisteraar te betrekken en ook om hem of haar te confronteren met een aantal moeilijk ethische kwesties, waar we vanuit onze morele intuïtie een onmiddellijk en duidelijk

Braeckman bewijst dat ook moeilijke ethische vraagstukken uiterst fascinerend kunnen zijn omdat ze allemaal vervlochten zijn met ons eigen, individuele leven

antwoord menen te hebben, maar die je gaandeweg opnieuw zal moeten bekijken met de verschillende ethische perspectieven die Braeckman aanbiedt.

Daarin ligt ook de meerwaarde van het college: de auteur leert de luisteraar op wetenschappelijke manier omgaan met de ethische aspecten van de bio-ethiek. Willen we op redelijke gronden de *do's and dont's* van de medische en biotechnologische mogelijkheden bepalen, dan moeten we vanuit ethische referentiekaders nadenken, en niet louter vanuit morele intuïties of buikgevoelens. Toen de eerste IVF-baby werd geboren, hadden weinig mensen er vertrouwen in en bestond er aanvankelijk veel tegenstand voor deze techniek. Alle tegenargumenten die toen naar voor werden gebracht, hebben vandaag stuk voor stuk hun

© Home Academy

overtuigingskracht verloren. Maar ook vandaag zijn er nieuwe ontwikkelingen, zoals de techniek van het kloneren, waarbij onze morele buikgevoelens opnieuw de kop opsteken en waar enkel een heldere ethische analyse tegenover gesteld kan worden. Is het bijvoorbeeld verantwoord om menselijke embryo's aan te maken voor therapeutische doeleinden? Braeckman analyseert op een heldere manier de verschillende ethische bezwaren, neemt ze op de korrel en laat uiteindelijk zien dat deze bezwaren niet opwegen tegen de voordelen die deze stamceltherapie biedt ten aanzien van het verbeteren van de menselijke levenskwaliteit.

Zo worden ook onder meer organtransplantatie en euthanasie besproken, door Braeckman rijkelijk gestoffeerd met pikante voorbeelden en prikkelende vragen. Het geheel wordt bovendien uiterst toegankelijk gemaakt door Braeckmans verfijnde gevoel voor humor dat door heel het college wordt verweven. Voor al diegenen die met het ellendige gevoel geconfronteerd worden dat er steeds te weinig tijd overblijft om te lezen, zijn de hoorcolleges in het algemeen, en dit college in het bijzonder, een mooie aanvulling op het voortschrijdend inzicht waar we allemaal toch een beetje aan proberen te werken.

Kurt Beckers

Johan Braeckman, *Recht maken wat krom is? Een hoorcollege over bio-ethiek*. Uitgeverij Home Academy Publishers, 2015. Duur: 5,5 uur. Prijs: € 27.